

بررسی انتقادی نقش‌ها و طرح‌های گاو بالدار دروازه ملل تخت جمشید

در سفرنامه‌های اروپاییان دوره صفویه و زندیه

طاهره اسلامی

ارشد پژوهش هنر، دانشکده هنر دانشگاه ملی سیستان و بلوچستان

چکیده:

ایران طی قرن‌های متوالی برای مسافران بیگانه، سرزمینی جذاب بوده است. از این رو در زمان‌های متمادی افراد بسیاری به این سرزمین سفر کرده‌اند. این پژوهش، بررسی کهن‌ترین نقش‌ها و طرح‌های گاو بالدار دروازه ملل تخت-جمشید و مقدار واقع‌نمایی آن‌ها در سفرنامه‌های اروپاییان می‌باشد که در دو دوره صفویه و زندیه با مقاصد گوناگون به ایران سفر کردند.

مدارک موجود نشان می‌دهد، تعدادی از این مسافران گزارش‌ها و تصاویری را با خود به همراه بردند که حاوی اطلاعات نادرست و خیال‌بافی‌های آنان بوده است. در این پژوهش به روش توصیفی تحلیلی بر پایه‌ی منابع کتابخانه‌ای و در ادامه تجزیه و تحلیل داده‌ها، سعی بر آن است دلیل اشتباه کشیدن این تصاویر بررسی شود.

اغلب این مسافران با چیزهایی که به نظرشان عجیب می‌نمود روبه‌رو می‌شدند و مواردی به نظرشان آن‌چنان نامتعارف می‌آمد که برای بومیان، عادی و حتی پیش پا افتاده بود. نکته‌ی مهم‌تر آن‌که این مسافران بیگانه، غالباً آثار تازه‌ای را که می‌دیدند در قالب فرهنگی و فکری خود تعبیر و تفسیر می‌کردند و از این رو گزارش‌های ایشان معمولاً مبتنی بر ملغمه‌ی عجیبی از ارزش‌های فرهنگی متفاوت است.

واژگان کلیدی: گاو بالدار، دروازه ملل تخت‌جمشید، صفویه، زندیه، سفرنامه، هربرت، ماندلسلو، شاردن، کمپفر، دبروئین،

نیبور